

Sygn. akt V CZ 39/15

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Banku [...] Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko K. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 2 lipca 2015 r.,

zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 19 marca 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając Sądowi
Okręgowemu w C. rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanej kwotę 6895,61 zł oddalając powództwo w pozostałej części, w której roszczenia strony powodowej uznał za przedawnione. Przyjął, że raty kredytu niespłaconego przez spadkodawczynię pozwanej przedawniają się po trzech latach, od dnia w którym powinny być przez nią spłacone, zgodnie z zawartą z Bankiem umową kredytową.

Apelację pozwanej uwzględnił Sąd odwoławczy w ten sposób, że uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Uznał, że pozwana nabyła spadek, po będącej kredytobiorcą powodowego Banku E. L., w stanie istniejącym w dacie jego otwarcia, a więc długi spadkowe weszły do spadku w zakresie istniejącym w dniu śmierci spadkodawczyni, tj. w dniu 11 września 2006 r. Wymagalność spłaty zadłużenia w ocenie Sądu odwoławczego powstaje dla powódki dopiero w chwili wezwania jej do zapłaty i od tej chwili pozostaje ona w zwłoce.

Sąd odwoławczy stwierdził, że pozwaną może obciążać niespłacony kapitał pożyczki i odsetki za zwłokę, o ile było takie żądanie, a w tym zakresie Sąd Rejonowy nie dokonał żadnych ustaleń, a zatem nie została rozpoznana istota sporu, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego apelacją orzeczenia i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana spadkobierczyni nie była stroną umowy pożyczki, nie może odpowiadać za „... wszelkie ustalenia umowy...”, a wymagalność dla niej spłaty zadłużenia powstaje z chwilą wezwania do zapłaty, uznał Sąd drugiej instancji.

Wyrok ten pozwana zaskarżyła w całości zażaleniem na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. oraz art. 394 § 2 i 3 k.p.c., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c.

Żaląca twierdzi, że Sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy prawidłowo ustalając zakres sukcesji uniwersalnej pozwanej po Jej Babce, ale zarazem zarzuca, że zobowiązanie spadkobiercy przekształciłoby się według stanowiska Sądu II instancji w zobowiązanie bezterminowe, o dowolnie kształtowanym przez wierzyciela „okresie jego wymagalności”.

W ocenie żalącej, Sąd odwoławczy nie sprecyzował istoty niniejszej sprawy, nie dokonując jednoznacznego określenia stosunku prawnego, który łączył pozwaną z powodowym Bankiem, a czego brak jest w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., jest zbadanie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował przyczynę uzasadniającą wydanie orzeczenia kasatoryjnego i czy jego merytoryczne stanowisko uprawniało do podjęcia takiej decyzji procesowej. Przedmiot badania dokonywanego na skutek zażalenia ogranicza zakres dopuszczalnych zarzutów i powoduje, że zażalenie powinno skupiać się na kwestionowaniu wystąpienia przesłanek stosowania art. 386 § 4 k.p.c. Prawidłowość stanowiska prawnego sądu drugiej instancji pozostaje poza zakresem kontroli zażaleniowej. Dokonywana kontrola powinna mieć charakter formalny, skupiający się na ustanowionych w art. 386 § 4 k.p.c. przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w merytoryczne kompetencje sądu.

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (postanowienie SN z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14 (niepubl.).

Uwzględniając powyższe, należy przyznać rację stronie żalącej, że Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, którą stanowi odpowiedzialność pozwanej za długi spadkowe nabyte w ramach spadku po E. L. Rozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy wykluczało zastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 386 § 4 k.p.c. i wydanie na jego podstawie orzeczenia kasatoryjnego.

Nie jest natomiast istotą tej sprawy określenie samego zakresu odpowiedzialności pozwanej, którą Sąd pierwszej instancji badał z uwzględnieniem postanowień umowy kredytowej, której pozwana nie była stroną. Zasadne w tym

przedmiocie stanowisko Sądu odwoławczego, że odpowiedzialność pozwanej za nabyte przez nią w wyniku dziedziczenia długi spadkowe istnieje jedynie w zakresie, w jakim długi te istniały w dniu śmierci spadkodawczyni, nie uzasadniała jednak oceny tego Sądu, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, co wyłączało możliwość zastosowania przez Sąd drugiej instancji art. 386 § 4 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.